

lélettel, mint mondjuk a mai költészet, vagy a filmművészet. (Beszélgetés Novák Ferencsel, Esti Hírlap, június 27.)

A szűreti multság fináléjában háromszázan táncolják a csárdást, ahányan csak föllérnek a színpadra. Képzelnék el egy hatalmas eleven freskót, sok fényrel és robbanó színekkel, a háttérben a Tisza-parti város, amely két év múlva újra várja Európa legjobb táncosait. (Népszava, július 24.)

Szeretném kamatoztatni az Aida-val kapcsolatos különböző tapasztalataimat, főleg a közelműltből, a helsinki jégcsarnoki és a margitszigeti előadásokról. A mű adottságaiból kiindulva persze, hiszen ünnepélyes, dekoratív jellege teszi igazán alkalmasá a szabadtéri színpadokra... Szegeden a monumentális, dinamikus jelenetek hatnak jobban. (Interjú Mikó Andrásval, Délmagyarország, július 28.)

Forray Gábor díszlete szinte kínálja, hogy a magányosan tépelődő Aida a szimmetriásktól eltérő pozícióban féltse Radames életét. De ez az ária is centrálisan, a közönséggel szemben hangzik el. Alig túlzás azt mondani, hogy operai díszletek között szinte pódiumelőadást látunk. (Pest megyei Hírlap, augusztus 2.)

Az Aida ízig-veéig szabadtéri megoldásokra folygújtó mű, mégsem szeretném, hogy pusztán a szemnek ingere maradjon. Minden erőfeszítésünk azt célozza: zenei esemény is legyen a mai bemutató. (Beszélgetés Pál Tamással, Délmagyarország, július 29.)

Kár, hogy egyik énekesnő sem tudta a személyiség sugárzásával és még teljesebbé tenni a figurát... Pál Tamás vezényelte a szívesen létrehozott előadást, ezáltal is igazolva hivatottságát, stílustudását és ízlését, irányító és összefogó készségét. (Film-Színház-Muzsika, augusztus 6.)

Ez a munka rangos szellemi közérzetet, érdekes logikai és nyelvi feladatot és mert annyi emberhez jut el — pedagógiai ihletettséget nyújt annak, aki kedvvel dolgozik rajta. (Részlet A cigánybáró átdolgozásának, Abody Bélának nyilatkozatából, Délmagyarország, augusztus 9.)

Horváth Zoltán nem önmaga, hanem a mű bemutatására törekedett; a duettek duettnek, a tömegjeleneteket tömegjelenetnek fogta föl. A librettó romantikus — felvállalta hát a romantikát is. (Délmagyarország, augusztus 12.)

Már jártam kint a téren, megnéztem A cigánybáró előadását. Oszintén mondom, ilyen csodálatos szabadtéri környezetet még nem láttam. Nagyszerű a hatalmas színpad, igazán kiváló a szcenikai felszerelés. Mindent el fogunk követni, hogy műsorunk-

kal megnyerjük a hatalmas nézőteret megtöltő közönség rokonszenvét. (Ilikó Szuhisvili nyilatkozata a Délmagyarországon.)

Eredeti folklóranyagot elevenítettek meg a grúz táncművésztől hagyományosan jellemző akrobátikus elemekkel, fergeteges ritmusú számokkal fűszerezve, magas művészi szinten. (Délmagyarország, augusztus 13.)

Az utóbbi években gyakran vádolják Szegedet a struktúra, a műsorszerkezet elmerevedése miatt. Csupán fölvettem, milyen formában lehetne akár nyaranta, egymástól eltérő önálló profilt teremteni, ha nem is a közeli, mondjuk a távolabbi jövőben. Így például megrendezni a vidéki — vagy a fővárosiakkal kibővítve az országos — színházak fesztiválját. Ezen természetesen töprengeni kell még. (Beszélgetés Mikó Andrásval, Délmagyarország, július 28.)

Sajátosan szegedi a Dóm csodálatos orgonáján bemutatott című alatt délutánonként felhangzó kevésbé csodálatos néhány ujjgyakorlat, a sok kitűnő esti koncert és vaskos füzete való számtalan nyári program. Hogy vár a pesti gyors, ha elhúzódik az előadás, és délben művészet megebédelni, de ha máshol nem, a régen feldőlt Tisza-parton, vagy egy első osztályú, degeszre tömött pénztárcát kívánó étte-

remben, hűvös van... Hát igen, semmit nem adnak ingyen, bár a téren, ahol este találkoztunk, és nappal visszatérünk a tett színhelyére, tíz forint a sült kolbász. És még borraivalót is a vendég kap: Pár órával korábban Cordélia is itt itta a kávéját. (Déli Hírlap, július 28.)

Gazdasági és várospolitikai háttér nélkül természetesen csak múló, hervadó kis virág lenne a szegedi nyár. Mi úgy tartjuk, tapasztalatból, hogy e nagy programunk egy ösvényen és kézenfogva halad Szeged általános fejlődésével és gazdagodásával. Nem kirakat, amelyet alkalomra fölcicomázunk, hanem a várospolitika állandó lendítő eleme, a városzeretlet egyik megnyilvánulása. (Papp Gyulának, a városi tanács elnökének cikke, a Délmagyarország július 17-i számában.)

A gyomor jogai

Az embernek nemcsak a szeme, a gyomra is fölfedezi a nyári Szegedet. Hogyne, ha a vendéglátás is csigázza érdeklődését; a bennszülöttnek konyhája jelenti az új Hungáriát és Hágit, de akadt halászléfőző-verseny és illatos szabadtéri sült kolbász, barnasör és sárga, volt, kinek a pacalt kóstolni és megszeretni erre a nyárra jutott, és mint rendszeren, előfordultak kellemes meglepetések, és előfordultak kellemetlenek.

Izélítő a kellemesekből. Valószínűleg utánózatlan minőségű és mennyiségű a Csirke csárda májjal töltött rántottszelet-költevénye (általólag a fleckenje is), a Roosevelt téri halászcárda versenypróbát is sikerrel kiállt halászléje — beszéltem a szerzőkkel, szüneteljük a szakásművészet.

Sajnos, az Öreg Kőrössy és az új Hágit még nem a patinájáról. Mert hogy az Öreg Kőrössy vízcsöndű szabadtéri asztalához a hétköznapi kora délutáni szolid forgalomban hidegen találják föl — nomen est omen — az Öreg Kőrössy kedvence című tárgyért, enyhén szólva baki. Felszolgálónk ajánlata ugyan kecsesgöngy hangzott: halpaprikás túrós csuszával, kolbással körülhíntve — a valóság azonban, a körömyi kolbászféllellettel és a már említett ételhomér-séklettel, elveszi a vendég kedvét. Miként az új Hági néhány kellemetlen meglepetése. Okos reklámmal beharangozott bisztrója — a közelben posztoló pincér szerint — csak késő délelőttől kora délutánig bisztró, egyébként étterem, s hogy éttermi helyiségekben, nyitottakból és fődöttekből, jócskán találhatók, gyorsan futunk (mert az elhanyagolt vendégnek rohan az idő); nagyon szűkre méretezett a személyzet. Pedig az új Hági, fekvésénél fogva, a szabadtéri játékok másfél hónapjában különösen látogatott. Hiányos és gyakorlatlan ez a személyzet — tisztelet a kivételnek, mely kivételek egyikétől, az értelmetlen panaszkönyvi bejegyzések helyett, a közel ötvenperces túrelmi idő múltán, fölvilágosított kértünk, és kaptunk, szüneteljeset. „Hát persze... Italkimérésekből jöttek, s képtelenek megérteni, a pult mögül féldeciket kitérteni vagy nálunk kiszolgálni, az két különböző dolog. Fölveszik a rendelést, aztán háttáfordítanak az asztalnak, és azon nyomban elfelejtik. De hát uram, egyszerűen nincs pincér sehol.” Az önkritikus magyarázatról mindjárt egy javaslat: hozzák ezt szóba az úgynevezett termelési értekezleteken...

N. I.

Forgács

Vastaps

Folyik a számháború a pedagógiai nyári egyetemen.

— Négy plusz kettő — mondja egy éltebb úr megfontoltan.

— Három plusz három — mondja egy hosszú hajú szőke nőgy lelkesen.

— Lárifári — ezt a büfésnő dudolja közben.

— Csak a négy plusz egy az egyesegyedül üdvözítő.

— A magyar iskolarendszer reformra szorul.

Itt abbahagyják, és betödulnak az előadóterembe. Ez már a záróelőadás.

Dr. Agoston György, a nyári egyetem igazgatója beszél a várható reformokról. Ő végre ki-mondja a győztes számot:

— Négy plusz egy. Vagyis, hogy négy középiskolai után még egy afféle szakosító évrnek kell következnie. A teljes képlet pedig: kettő plusz kettő plusz egy. A szomszédom is számol.

Kétezer-hatszáz szorozva nulla egész tizenhét századdal.

Nem nagyon értem.

Aztán dr. Agoston György utolsó mondata ezt is megvilágítja: kellemes fizetésemelést kíván a kollégáknak.

Ez volt a nyári egyetem egyetlen vastappsal kísért mondata.

Gyanta

Takarítónők tánca. Seprőstánc, vödörstánc, felmosórangos. Az ügyelő balról be. Gondterhelt. Kezébe temeti az arcát. Aztán balra ki. „Még nem jó!”

Jobbról a koreográfus jön szemlézni. Komoran. Itt a baj!

Erkezik a főfőtakarító. Ő már csak revidálni jó. Aztán a szcenikus vágat be. A koreográfus kettőt dobant, egyet szökött...

Az eredmény: mossák tovább a színpadot.

Ügyelő a mikrofonba: kellék-tár, gyantát kérek a színpadra!

(Erthető dolog, a táncosok épégére ügyelni kell, ha elcsúsznak a deszkán, komoly sérülés lehet a vége!)

Ügyelő másodsorra a mikrofonba: hol van már az a gyanta?

Hang a zenekarból: nálam.

Könyöklő

— Ez már nem az igazi.
— Hajaj, de még mennyire, hogy nem!

— Ötvenkilencben, az még az igazi volt!

— Azóta? Elszürkültek, ellaposodtak.

— Azóta folyton romlik minden.

— A sült kolbász se a régi.

— A virsli se.

— Pürészpor raknak a kolbászba.

— Keményítőt, ezt mondta a sógorom.

— És az előadások is... Hát most mondja meg!

— Hát azok is...

— Látta a Leart?

— Azt nem.

Néhai Aidák

Ezen a nyáron sok szó esett a szabadtéri játékok Aida-előadásairól, az idejeiről és a néhaiakról. Alábbi képeink (Liebmann Béla archívumából) ma már kultúrhistoriai pillanatokot örökítenek meg. Már a háború előtti periódusban színre került a dómszínpadon Verdinek eme látványos jelenetekben bővelkedő remeke. 1939-ben nem kisebb rendezőegységiség dirigálta a próbákat, mint Nádasdy Kálmán professzor (tal oldali képünkön), aki napjainkban is — mint a színművészeti főiskola nyugalmazott rektora — aktívan dolgozik. A szegedi szabadtéri „ösbemutató” után, a felújított Játékokon is hamarosan színre került az Aida, először 1962-ben, majd még három nyárevadban. Általános vélemény szerint, az a bizonyos 1962-es volt a legsikeresebb. Vaszy Viktor vezényletével, Mikó András rendezésében. Ezt idézi jobb oldali képünk: a címszereplő Margaret Tynes mellett Svéd Sándor, mint Amonasro.

— Hát a Szüretet, meg az Aidát?

— Fájdalom, azokat sem.

— A cigánybárót csak látta.

— A Virág cukrászdában.

Tévedés

A pedagógiai nyári egyetemre hallgatónak jött hajdani csoporttársam. Összeültünk persze, gondoltam, nem látszunk majd ki a nosztalgiaiból, versengve idéznünk boldog diákéveket. Meghallunk a bánattól, ha nem tudjuk pontosan meghatározni: kollégiumi szobatársaink közül kinek milyen „márkájú” szappan volt a kedvence; melyik presszóba mentünk dorbézolni, bút felejtetni, mely úrrá lett rajtunk, amikor a szomszédos építkezésen csak úgy vált elkerülhetővé a határidő-módosítás, ha lezárják a teraszunkat. Melyre feljártunk — romád napimádókként. Imígyen előmozdítva, hogy az építőmunka intenzitását ne lehessen mérni.

Tévedtem. A magyar és a történelem tanításában kitűnően használható új ismeretekről; az itt hallottak továbbadásának az illető tantestületben legcélravezetőbb módzatairól; distinkciókról (melyen az előadások színvonalkülönbségeinek szakszerű bemutatása értendő), ilyesmikről fclyt a diskurzus. A másik nyári egyetemre hallgatónak jött a szakmájában nagyon friss ismerősöm. Összeültünk persze, gondoltam, nem látszunk majd ki a világ felfedezéséből, a tinikorból alig kinőttek tudni vágyásából, szakmai mohóságából. Tévedtem. Fiúkról volt szó, strandról, szórakozóhelyekről, bizsuárakról, és megereszett egy ajkbiggyeszteses megjegyzést is a két előadásról, amit a tizenvalahányból félüleit hallgattok. Mindezt elragadó nyíltsággal, érdekes, fordulatlan beszédstílusban, kedvesen, vidáman, kellemesen.

Ahogy kötelező

A Lear király főiskolás szereplő mondta: „...A régiék sokkal lelkesebbek, szívósabbak, keményebbek voltak. Összetartották... ez a mostani munkájukon is látszik.” És Lear, azaz Bessenyei Ferenc: „...eljárásni, ahogy én legjobban tudom. Németh László mondása — hűség önmagunkhoz és bátorság hűségünkhöz — a színészet azt jelenti: nem szabad rosszabbul játszsanunk, mint ahogy tudunk, de ahogy tudunk, úgy kötelező”.

Múlt és jelen

A nagy együttesek „öreg” táncosai gyülekeztek a művelődési ház nagytermében. René Zosso, a trubadúrok meg a középkori francia énekmondók művészetének világhírű mai éltetője játszott, korabeli hangszereken, énekelt — illúziókeltően. Üzent a múlt. Amíg a „régiek” (harminc felé járó kitűnő néptáncosok) rezzenetlen csendben, búvólten haligatták — a pincelklubban dühöngött a discó. Ifjú végtagok repüestek, idegen arcokon ki-gyöngyözött izzadságcseppek olvadtak testvéri egységbe. A boltívekkel néhányra szorított légköbméterben tombolt az éhítat.

Maratoni

A hídon a hajdani hírvivők holtfáradt mai utóda vonszolja magát. Biztatják. Biztosítják, rövid már a táv a pihenőig. Maga is reméli, hogy kitart. Akkor eléri a hang, már nem mutál, már erőteljes: „Itt is összeeshetsz komám, kár a strapáért.” A futó láb tovább mozdul, csak a fej emelkedik, a szemekben kínlódás. Kutatni kezd, amikor a vigyort felleli, megáll egy pillanattörédekre: „Nem!” És fut tovább.

PETRI FERENC
SULYOK ERZSÉBET